Yaşamboyu Öğrenme Bağlamında

Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri

Tuncer CAN

PEGEM AKADEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Tuncer CAN

YAŞAMBOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA YABANCI DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ

ISBN 978-605-037-026-3
DOI 10.14527/9786050370263

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türlüdür
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48
İskitler - Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Bugünün çok hızlı değişen dünyasında bütün kavramlar tekrar şekillendirilmektedir. Sıklaşan kişilerarası ve uluslararası ilişkiler, gelişen iletişim ve karmaşıklaşan dünya bireylerin yeni anlayışlar geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu yenidünyada bireylerin yeni anlayışlar geliştirmesini sağlayacak ve yaşamlarını kolaylaştıracak bir etken de bu yenidünyanın özelliklerini taşıyan çağdaş eğitim düzenlemeleri olacaktır. Uluslararasındaki mesafelerin azalması ve bireyler arasındaki ilişkilerin karmaşıklaşması, dünyayı çeşitli uluslardan bireylerin kolaylıkla ilişki kurduğu ve bir araya geldiği küresel bir köy haline dönüştürmüştür. Bu küresel köy içinde bireysel ilişkileri daha da sağlamlaştıracak etkili bir yabancı dil eğitimine gereksinim vardır. Yabancı dil eğitimi, yenidünyanın yeni özellikleri olan dünyadaki çeşitliliğe saygıyı ve kültürlerarası hoşgörüyü geliştirmek için önemli bir araçtır.

Çeşitliliğe saygıyı ve kültürlerarası hoşgörüyü geliştirmeye bir katkı sağlamak amacıyla bu çalışma yaşam boyu öğrenme bağlamında şekillendirilmeye çalışılmıştır. Yaşam boyu öğrenme sürdürülebilir ekonomik büyüme, daha iyi ve çok iş yaratarak ve daha büyük bir toplumsal bütünlük sağlayarak yarışmacı ve dinamik bilgi temelli ekonomi yaratmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, eğitim alanında ve eğitim kurumları arasında değişimi, işbirliğini ve hareketliliği desteklemektedir; yaşam boyunca alınan bütün genel eğitim, okul sonrası eğitim, örgün ve resmi olmayan eğitim yoluyla bireysel, toplumsal ve/ya iş ile ilgili bilgi, beceri ve yetilerin geliştirilmesini desteklemektedir. Yabancı dil öğretiminde de bu çerçevede, çokdillilik, çokkültürlülük, özerklik, özfarkındalık ve dil öğrenme stratejilerini kullanma gibi yeni yönelimlerin oluşması kaçınılmazdır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde bu yeni yönelimler ile ilgili kavramsal tartışma yapılacaktır. İkinci bölümde ise özellikle yukarıdaki yönelimlerin gerçekleştirilebilmesi için uygulanması gereken yabancı dil öğrenme stratejileri tartışılacaktır.

Bu çalışmanın ve daha birçok çalışmamın gerçeğe dönüşmesi sürecinin başından sonuna kadar her aşamasında gerek yönlendirmeleri gerekse soruları ve tartışmalarıyla, konu seçiminden içeriğin belirlenmesine kadar bana rehber ve destek olan tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Tülin Polat'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Sahip olduğum bütün düşüncelerimi oluşturabilmem için anlayışları ve sevgileriyle beni sürekli olarak destekleyen bir ortam yaratan çok sevgili annem Sevinç Can ve babam Süleyman Can'a çok teşekkür ederim.

Son olarak da bu çalışmanın gerçekleşmesi sürecinde birçok anda beni güdüleyen, sonsuz özverisi ile benim çalışabilmem için mutlu bir ortam yaratan, sınırsız sevgisiyle kendimi gerçekleştirmemi sağlayan, bunun yanında Almanca eserlere ulaşabilmem ve anlayabilmem için bana çevirileriyle yardım eden, her an üstün gayret gösteren ve varlığıyla yaşamımı anlamlı kılan canım sevgilim ve eşim Betim Neyran Can'a ve bu çalışmanın tamamlanabilmesi için çok değerli oyun zamanlarından çaldığım canım oğlum Tuncer Ada Can ve canım kızım Neyran Lara Can'a çok teşekkür ederim.

"Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Yabancı Dil Olarak İngilizce Ders Kitaplarında Strateji Kullanımı" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz iii
Giriş vii

1. BÖLÜM
YAŞAM BOYU ÖĞRENME

1.1. Avrupa Birliği Dil Politikası Bağlamında Yaşam Boyu Öğrenme 7
1.1.1. Yabancı Dil Öğretiminde Çokdillilik ve Yaşam Boyu Öğrenme 19
1.1.2. Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Yabancı Dil Öğretimi 30

2. BÖLÜM
YABANCI DİL ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİNDE STRATEJİ KULLANIMI

2.1 Öğrenmede Süreklilik ve Öğrenmeyi Öğrenme 37
1.2.1. Özerk Öğrenme 39
1.2.2. Strateji Odaklı Öğrenme 44
2.2. Dil Farkındalığı, Dil Öğrenme Farkındalığı ve Stratejiler 47
2.3. Öğrenmede Süreklilik Aracı Olarak Strateji Kullanımı ve Öğretimi 49
2.3.1. Yabancı Dil Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Stratejiler 61
2.3.2. Strateji Çeşitleri ve Sınıflandırmaları 68
2.3.2.1. Dolaylı Stratejiler 75
2.3.2.2. Dolaysız Stratejiler 80

SONUÇ VE ÖNERİLER 85
KAYNAKÇA 87

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Canagarajah, S. (2005, s. xxv) Eğitimdeki Değişimler 32

Tablo 2 : Canagarajah, S. (2005, s. xxvii) Mesleki Söylem ve Yapıdaki Değişimler 33

Tablo 3 : "Calla Modeli" 47

Tablo 4 : Açık Strateji Öğretim Modelleri 52

Tablo 5 : Ellis, R. (1994, s. 529) Yabancı Dil Stratejilerinin Tanımları 63

Tablo 6 : Algan (2006, s. 27) Yabancı Dil Stratejilerinin Tanımlarının Devamı 64

Tablo 7 : Rubin'in, (1987) Yabancı Dil Öğrenme Stratejilerinin Sınıflandırması 68

Tablo 8 : O'Malley and Chamot'un (1990) Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması 70

Tablo 9 : Oxford'un (1990) Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması 72

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1 : Öğrenme Biçimlerini Belirleme, Chamot ve Ark. 1999, s. 56 53

Resim 2 : Öğrenme Amaçlarını Belirleme, Chamot ve Ark. 1999, s. 61 54

Resim 3 : Ders Aşamalarına Göre Strateji Kullanımı Örnekleri, Chamot ve Ark. 1999, s. 89 55

Resim 4 : Öğretmenin Strateji Öğretimini Değerlendirmesi, Chamot ve Ark. 1999, s. 137 57

Resim 5 : Farkındalık Kazandırma için Etkinlik Örneği, Grenfel ve Harris 1999, s. 79 59

Resim 6 : Örnek Olma için Etkinlik, Grenfel ve Harris 1999, s. 76 59

Resim 7 : Amaç Belirleme için Etkinlik, Grenfel ve Harris 1999, s. 78 60

GİRİŞ

Günümüzün toplumsal ve kültürel bağlamında etkilerini açık olarak gösteren değişimler yabancı dil öğrenme bağlamında da yeniden yapılanmaları ve dönüşümleri kaçınılmaz kılmıştır (Polat, 2007, s. 143). Yabancı dil öğrenme ve öğretme sürecinin günümüz tartışmalarını yönlendiren belirleyici yönelimi, bakışın öğretimden öğrenime doğru kaymış olmasıdır. Bu noktada önemli olan oluşturmacılık ve bilişsellik odaklı kuramların etkisiyle genele dayalı bir öğretim sürecinin yerine öğrenme sürecinin bireyselliğinin vurgulanmasıdır. Öte yandan Avrupa Dil Politikası gibi oluşumlar da yabancı dil öğretiminin yeniden yapılanmasında yol gösterici olmuştur. Avrupa dil politikalarını yönlendiren ilkeler arasında da öncelikle yabancı dil öğretiminin çeşitlendirilmesi, diğer bir değişle yabancı dil öğretiminde çokdillilik ve yaşam boyu öğrenme gibi ilkeler yer alır (Avrupa Dilleri için Ortak Başvuru Metni, 2001). Birden fazla dil öğrenme insan için olanaklıdır ve Avrupalılık bağlamında da istenilen budur. Ne var ki birden fazla dil öğrenme ucu açık bir süreç gerektirir. İşte bu noktada da yabancı dil öğrenme bağlamında yaşam boyu öğrenmenin önemi ortaya çıkar. "Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri" başlıklı bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturan düşünce de budur. Yaşam boyu öğrenme beraberinde yabancı dil öğretimi bağlamında kaçınılmaz bir biçimde strateji öğrenimi ve öğretimini ortaya çıkarır. Dolayısıyla çalışmamızı yönlendiren temel amaç da strateji öğretimi ve öğrenimini aydınlatmaya çalışarak ülkemizde bu yönde gerçekleştirilen çalışmalara ışık tutabilmektir. Buna bağlı olarak bu çalışmanın bir diğer amacı da, yaşam boyu öğrenmeyi, daha açık bir anlatımla yabancı dil öğrenme sürecinde sürekliliği sağlayabilmede strateji öğretimi ve kullanımının etkilerini ve nasıl bir verimlilik sağladığını irdelemek olarak belirtilebilir. Bu çalışmada tartışmaya açılacak alt soru ise Türkiye'de gerçekleştirilen yabancı dil olarak İngilizce öğretim sürecine yansıyan strateji öğretiminin hangi çerçevede gerçekleştirilebildiğinin araştırılmasıdır.

Bu bağlamda çalışmanın kuramsal bölümünü oluşturan birinci bölümde (BÖLÜM 1), araştırmanın çıkış noktasını oluşturan yaşam boyu öğrenme kavramı irdelenecek ve öğrenme sürecinde yaşam boyu öğrenme ilkesinin getirdiği yeni bakış açısı açıklanmaya çalışılacaktır. Ayrıca, yaşam boyu öğrenme kavramının genelde yabancı dil öğrenimi ve öğretimine, özelde ise yabancı dil olarak İngilizce öğrenimi ve öğretimine yansımaları irdelenecektir. Bu bağlamda, çokdillilik ve yaşam boyu öğrenme arasındaki etkileşim de bu bölümün alt başlıklarından birini oluşturacaktır.

Araştırmanın ikinci bölümünde ise (BÖLÜM 2) temel inceleme alanı strateji kullanımı ve öğretimidir. Strateji kullanımı ve öğretimine ilişkin kuramsal bilgiler aktarılırken stratejilere yönelik sınıflandırmalar sunulacaktır. Kuşkusuz strateji sınıflandırmaları içinde yer alan strateji türleri farklılıklar gösterebilir. Bu çalışmada ise her sınıflandırmada ortaklığı sağlayan ve öne çıkan stratejiler üzerinde durulacaktır. Bu nedenle bu bölümde strateji sınıflandırmaları sunulurken üstbilişsel, bilişsel ve toplumsal-duyuşsal stratejiler gibi stratejiler üzerinde yoğunlaşılacaktır. Böylece hem araştırmanın temeline yönelik bir sınırlandırma yapılmış olacak hem de inceleme genel kabul ve genel kullanım gören stratejiler incelemenin dayanağını oluşturmuş olacaktır. Dolaylı ve dolaysız stratejiler olmak üzere iki ana öbekte toplanan stratejiler açıklanırken örnekler de vermeye çalışılacaktır. Ayrıca stratejilerin ders içinde ve ders dışında kullanılmaya yönelik özellikleri de kuramsal ve uygulamaya dönük yansımalarıyla gösterilmeye çalışılacaktır.

Yaşam boyu öğrenme günümüz yaşam koşullarının gerekli kıldığı eğitsel bir zorunluluk olarak gözükmektedir. Yaşam boyu ilkesinin, diğer bir anlatımla bilginin sürekli yenilenmesi karşısında öğrenmenin sürekli kılınabilmesi strateji odaklı öğrenmeyi de öne çıkartmaktadır. Kuşkusuz, yabancı dil öğretimi bağlamında yöntem sonrası dönem diye adlandırılan bu dönemde tek bir yöntemin egemenliğinden söz edilemez. Dolayısıyla farklı farklı yönelimlerle yabancı dil öğretiminin verimli kılınması arayışları günümüze damgasını vurmaktadır. Ancak strateji öğrenimi ve öğretimi ya da kullanımı farklı yönelimler arasında ortak paydayı oluşturan bir boyuttur. Bu çalışmada yabancı dil olarak İngilizce öğrenimi ve öğretimi bağlamında stratejiler konusunu ele almanın ana gerekçesi de bu noktadan kaynaklanmaktadır.

Yabancı dil öğretimi bağlamında dillerin çeşitlendirilmesi benimsenen bir amaç olduğunda diğer dillerin de verimli bir öğretim ortamı ve olanağı sunulmalıdır. Birinci yabancı dil olarak İngilizce öğrenimi ve öğretimi sürecinde strateji kullanımının içselleştirilmesi ikinci yabancı dil öğretimi sürecini de olumlu etkileyeceği açıktır. Bu açıdan baktığımızda yabancı dil öğretiminde çokdillilik ilkesinin yaşama geçirilmesinde strateji odaklı öğrenme ve öğretmenin önemi ortaya çıkar. Sonuçta bu çalışmada amaçlanan da ülkemizde yabancı dil öğretiminin güncel yönelimlere uygun bir biçimde gelişebilmesine katkıda bulunabilmektir.

1. BÖLÜM

YAŞAM BOYU ÖĞRENME

*Dr. Öğr. Üyesi Tuncer CAN**
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa

Yaşam boyu öğrenme kavramı kısaca, "*insanların "beşikten mezara" kadar süren öğrenme amaçlı çeşitli etkinliklerini ifade eder. "Yaşam boyu öğrenme, kişisel, toplumsal, sosyal ve/veya iş yaşamı çerçevesinde bilgi, beceri ve yetilerin geliştirilmesi amacıyla yapılan, ister örgün ister yaygın ya da doğal, sürekli devam eden, bütün amaçlı öğrenme etkinliklerini kapsar.*" (A Memorandum on Lifelong Learning, 2000, s. 7) Bu etkinlikler örgün (formal), *yaygın* (informal) ve ya *doğal* (informal) olmak üzere üçe ayrılmıştır:

- *Örgün Eğitimle Öğrenme* (formal learning): eğitim ve öğretim kurumlarında yapılan ve geçerli bir diploma ve nitelikler kazandıran eğitimdir.
- *Yaygın Eğitimle Öğrenme* (non-formal learning): genel eğitim ve öğretim sistemi ile birlikte yapılır, sonucunda resmi bir sertifika kazandırmayabilir. Yaygın eğitim, iş yerinde ve sivil toplum örgütlerinin ve grupların (örn. Gençlik örgütleri, işçi sendikaları ve siyasi partiler) etkinlikleri yoluyla verilebilir. Ayrıca, örgün eğitimi tamamlayıcı şekilde yapılan sanat, müzik ve spor dersleri veya sınavlara hazırlığa yönelik özel dersler şeklinde de yapılabilir.
- *Doğal Öğrenme* (informal learning): günlük yaşam içindeki öğrenmedir. Örgün ve Yaygın eğitimden farklı olarak istem dışı öğrenmeyi de içinde barındırır; bireyler de günlük yaşam içinde ne tür bilgi ve beceriler öğrendiklerinin farkına varamayabilirler (A.e., s: 8).

---

* İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda Öğretim Üyesi

Yaşam boyu öğrenme bağlamında bu üç eğitim de birbirinden ayrılamaz ve hatta birbirlerini tamamlayıcı bir işlevleri vardır. Her ne kadar örgün eğitim diğer eğitimlerin önüne geçse de yaygın ve doğal eğitimle bütünleşmiş ve sürekli, yaşam boyu devam eden eğitim her birey için yaşamının her döneminde yeni fırsatlar yaratacaktır. Örneğin, bilgisayar kullanma bilgisinin örgün eğitim kurumları olan okullarda gelişmesi yerine, öncelikle ev kullanıcılarının sayısının artmasıyla okullarda öğretilmeye başlanması her üç eğitim türünün de bütünleşmesi gerektiğine iyi bir örnektir (a.g.e., s: 9).

Yaşam boyu öğrenme genellikle yetişkin eğitimi ile ilişkilendirilse de yaygın ve günlük yaşam içinde öğrenmeyi de kapsadığı aktarılınca yaşamın her anı ile ilgili olabileceği ortaya çıkmaktadır. Son yıllarda baş döndürücü bir hızla gelişen ve ilerleyen teknoloji ve bilgi bireylere sınırsız öğrenme fırsatları yaratmaktadır. Toplumların, bilgi ve teknoloji çağını izleyebilmeleri için kendilerini sürekli eğitme gereksinimleri vardır. Bunun için de sadece örgün eğitimin yeterli olmayacağı açıktır. Eğitimin ömür boyu sürmesi, bireylerin sürekli kendi bilgi, beceri ve yetilerini geliştirmesi toplumları da daha ileriye götürecektir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 26. maddesinde eğitimi

> *"Her şahsın öğrenim hakkı vardır…..; Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir. Yükseköğretim, liyakatlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır; Öğretim insan şahsiyetinin tam gelişmesini……hedef almalıdır"(İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi)*

sözleriyle bir insan hakkı olarak tanımıştır.

Yaşam boyu öğrenmenin bu anlayışlara varma süreci bir dizi çalışma ve karar ile mümkün olmuştur. Birçok kaynakta, yaşam boyu öğrenme son yıllarda küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan bir kavram olarak görülürken, Parker (2003) ve Büyükdüvenci (1983) yaşam boyu öğrenme kavramının geçmişinin eski çağlara dayandığını vurgulamaktadır. Büyükdüvenci'ye göre yaşam boyu öğrenme düşüncesinin özellikle dinsel kitaplar ve klasik eserlerde oldukça çok yansıtıldığını eklemektedir. Akıl ve bilgi edinme yolunun yaşam boyu sürdüğünü ve yolun sonuna ancak akıl ve bilgiyle varılabileceğini bildirmektedir. (1983, s. 225-27)

Parker (2003, s. 1) ve Büyükdüvenci (1983) daha sonra İngiltere'de I. Dünya Savaşı'ndan hemen sonra, 1919 yılında, İmar Bakanlığı'nın Yetişkinler Eğitimi Komitesi ortaya çıkan yeni gereksinimler çerçevesinde bir rapor düzenleyerek, "eğitimin yurttaşlar için sürekli ve yaşam boyu sürmesi gerektiği" şeklinde bir sonuca varmıştır. 1919 yılında İngiltere'de yasalaşan eğitim kanunu, "yaşam boyu öğrenme kavramının doğuş tarihini göstermektedir." (a.g.e., s. 228)

Borg ve Mayo'un (2005, s. 204) alıntıladığı Gelpi de, yaşam boyu öğrenme ile ilgili şöyle demektedir:

> *"Benim görüşüme göre yaşam boyu eğitim temelde bütün ülkelerin eğitim tarihine aittir: dolayısıyla yeni bir görüş değildir. Yaşam boyu öğrenme, Çin geleneğinde, Hint Budizmi'nde, Yunan felsefesinde ve Avrupa Rönesansı'nın ruhunda yatmaktadır. Bugünkü gerçek devrim, düşüncenin kendisinde değil, yaşam boyu eğitim için olan gereksinimde yatmaktadır ". (1985, s. 18)*

Field da (2001, s. 4) yaşam boyu eğitimin, 1960'lardaki öğrenci hareketleri, üçüncü dünya olarak da anılan gelişmemiş dünyanın özgürlük sonrası entelektüellerinin ve endüstri sonrası dönemin gelecek tahminlerini yapanların radikal düşünme biçimlerinin bir sonucu olduğunu vurgulamaktadır. Borg ve Mayo (2005, s. 205) bu dönemde okul kavramına duyulan hayal kırıklığını da eklemektedir. Onlara göre bu dönem okulların ve diğer eğitim kurumlarının dünya kaynaklarının eşit paylaşılması konusundaki yeterlilikleri, bilginin demokratikleşmesi ve gerçek liyakate dayalı toplumların yaratılmasındaki etkilerinin sorgulandığı bir dönem; ayrıca eğitimdeki yapısalcı ve işlevselci okul anlayışlarının çarpıştığı ve yeni toplumsal yorumların yapıldığı bir dönemdir.

UNESCO Herkes için Eğitim Kampanyası çerçevesinde yaşam boyu öğrenmeyi önceleyecek çalışmalar yapmıştır. Bunlar şöyle özetlenebilir: UNESCO'nun Uluslararası Yetişkinler Eğitimini Geliştirme Komisyonu 1965 yılında Lengrand raporundaki "sürekli eğitim" ilkesinin onaylanması önerisini dikkate almış ve bireylerin yaşamlarının erken dönemlerinden yaşamlarının sonuna kadar eğitilmesi gerektiğini belirtmiştir. 1967'de Kültürel İşbirliği Konseyi (Cultural Cooperation Council) eğitim alanındaki bütün çalışmalarda ana ilke olarak yaşam boyu eğitim ilkesini alacağına karar vermiştir. 1970'te ilan edilen "Uluslararası Eğitim Yılı'"nın on iki ilkesinden biri de yaşam boyu eğitim olarak belirlenmiştir. (Büyükdüvenci, 1983, s. 228)

1972 yılında UNESCO, Faure raporuyla yaşam boyu eğitim bağlamında geleneksel eğitimi tekrar tanımlamaya çalışmıştır. Bu çalışmada özellikle üzerinde durulan kavramlar eğitimin bir tür "bilimsel-insancıllık" şeklinde olması ve bilimselliğin uygulanabilmesi için *teknoloji*nin kullanılması gerektiğidir. (1972, s. xxvi) Faure raporunda "*eğitim temel amacı bireyin fiziksel, entelektüel, duygusal ve ahlaki olarak tam bir insan olarak bütünleşmesidir*." Buna ek olarak sonuç bölümünde yaşam boyu öğrenmeyi tanımlayan yeni ilkeler şöyle özetlenmiştir:

1. Her birey, yaşam boyu öğrenmeye devam etmelidir, yaşam boyu öğrenme öğrenen toplumunun temel taşıdır.

2. Örenme deneyimi zaman ve mekândan bağımsız olmalıdır.
3. Eğitim çeşitli araçlar yardımıyla verilmelidir.
4. Tamamıyla açık bir eğitim, öğrenenlere yatay ve ya dikey olarak hareket etmelerini sağlar, bu da onlara öğrenmek için daha fazla seçenek sunar.
5. Genel eğitim kavramı, toplumsal ve ekonomik, teknik ve pratik bilgiyi de içerecek şekilde genişletilmelidir.
6. Eğitim gençleri sadece gelecek işlerine hazırlamamalıdır, aynı zamanda sürekli gelişime ve yeni durumlara, üretim biçimlerine ve şartlara alışmaya hazırlamalıdır; Gençleri, çalışmada en üst düzeyde hareketliliğe ve bir işten bir diğer işe geçebilmelerinde yardımcı olmalıdır.
7. Yaşam boyu öğrenme kavramı, iş, endüstri ve tarım şirketlerinin de kapsamlı bir eğitimsel işlevinin olacağını anlatmaktadır.
8. 14) Yeni eğitim anlayışı, bireyi kendi kültürel gelişiminin yaratıcısı yapmaktadır, kendi kendine öğrenme, özellikle de yardımlı kendi kendine öğrenme bütün eğitim sistemlerinde değişmez bir değere sahiptir.
9. Eğitim, sonunda bütün toplumun bir işlevi olana kadar sürekli gelişme demektir, bundan dolayı da toplumun geniş kesimleri eğitime katılmalıdır.
10. Öğretme, geleneksel eğitimin anlayışına ters olarak kendini öğrenmeye göre uyarlamalıdır; öğrenen öğretimin önceden belirlenmiş kurallarına boyun eğmemelidir. (A.e., s. 181–222)

Sonuç ilkelerinde de görüldüğü gibi Faure raporu, Yaşam boyu öğrenme ile birlikte özellikle öğrenme toplumunu ve *kendi kendine öğrenmeyi* vurgulamaktadır.

Field'a (2001., s. 6) göre UNESCO'nun yaşam boyu eğitim ile ilgili bu çalışmalarını 1980'lerde OECD bir *insan sermayesi kuramı* anlayışı ile devam ettirmiştir. 1973 yılında yayımlanan *Yaşam Boyu Öğrenme İçin bir Strateji* adlı rapor eğitimi, küresel ekonomi ve rekabet bağlamında, eğitim kurumlarının ve devletin sorumluluğundan alınıp bireylere verilmesi gerektiğini ve toplumsal zenginleşme için bireylerin kendi eğitimlerinin sürekliliğini sağlamada birinci dereceden sorumluluklarının olduğunu belirtmiştir (Borg ve Mayo, 2005, s. 207).

Yine Field'a (2001., s. 8) göre "*1970'lerdeki parçalanmış ve çalkantılı iş pazarı ile birlikte Batı toplumlarındaki tüketimin artması yaşam boyu öğrenme anlayışının 20 yıl boyunca gerilemesine yol açmıştır*". Yaşam boyu öğrenme ancak 1990'larda Avrupa Birliği gibi, içindeki üye devletlerin eğitim politikalarını etkileyebilecek,

milletler üstü bir yapılanmayla tekrar gündeme gelmiştir. Avrupa Birliği ve yaşam boyu öğrenme konusu bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Borg ve Mayo'ya (2005, s. 208–9) göre yukarıda değiştiği belirtilen eğitim kurumlarının ve devletin eğitim sorumluluğu anlayışının Amerikan tipi bir kapitalizmin sonucu gelişen *Yeni Özgürlükçülük*[11] görüşlerinin bir sonucu olduğunu belirtmektedir. Onlara göre bu tür bir ekonomide, kısıtlı sosyal güvenlik ile teknolojik yenilikler üzerine bir rekabet ortamı birleştirilmektedir. Bu görüşler, aynı zamanda Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) aracılığıyla gelişmekte olan ülkelere de yayılmaktadır, bu ülkelerdeki eğitim sistemlerini de etkilemektedir ve bireylerin de bu tür bir kapitalist yapı içinde düşünüp çalışmalarına yol açmaktadır. Bu şekilde eğitim ve sağlık gibi sosyal mallar, tüketilecek birer meta haline gelmekte; bu da özelleştirmenin artmasına ve sosyal hizmetlerin ücretli olmasına neden olmaktadır. Sosyal hizmetlerin paralı hale gelmesi de çalışanların gelirlerinin düşmesine, dolaylı vergilerin artmasına, sınırların açılmasına, para birimlerinin birbirine dönüştürülmesine, Merkez Bankalarının ulusal politikadan bağımsız ve özerk olmasına ve görüldüğü üzere bütün bir toplumsal yaşamın değişmesine neden olmaktadır.

Birleşmiş Milletler ve alt kanadı olan UNESCO tarafından 2000 yılında Dakar'da *Dünya Eğitim Forumu* düzenlenmiştir. Bu forumda 2015 yılına kadar *beşikten mezara* eğitim bağlamında ulaşılacak altı temel küresel amaç belirlenmiştir (2003 – 2012 yılları arası "*Okuryazarlık On yılı*", 2005 – 2014 yılları arası *Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim On yılı*). Bu bağlamda, UNESCO'nun izlemesi ve eşgüdümü altında yürütülecek olan bu projelerin altı amacı Güngör (2007) tarafından UNESCO World Report'tan (2005) Türkçe 'ye şöyle çevrilmiştir:

- Özellikle en zor ve engelli durumda olan çocuklar için verilen kapsamlı erken çocukluk bakım ve eğitiminin yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi;
- 2015 yılına kadar, özellikle kızların, zor koşullarda bulunan ve etnik azınlıklara mensup çocukların iyi nitelikli temel eğitime erişmeleri ve tamamlamalarının sağlanması;
- Tüm gençlerin ve yetişkinlerin eğitim gereksinimlerini, fırsat eşitliği içinde erişilebilen uygun öğrenim ve yaşam becerileri programları yoluyla karşılamalarının sağlanması;
- 2015 yılına kadar tüm yetişkinler, özellikle kadınlar için temel ve sürekli eğitime eşit erişim olanakları yoluyla, yetişkin okuryazarlığı oranında yüzde 50 artış sağlanması;

1 Yeni Özgürlükçülük, Neo-Liberalism kavramı yerine kullanılmıştır.